

Biblická hodina – Reformácia

Niektoré Martinove spisy

Hoci sa Luther stále spoliehal na zásah Zhora, neprestával využívať čas tu na zemi. Nutnosť postaviť sa pred súdy, viesť dišputy, či oponovať neprajníkom ho motivovali k tomu, aby *do hĺbky rozpracoval svoje názory – najprv to robil na rovine teoretickej, ale v období relatívneho pokoja od októbra 1518 do októbra 1520 mal čas na rozpracovanie svojich názorov na rovine praktickej*. Za tieto dva roky napísal a potom do tlače odovzdal jeho hlavné diela: Reč o dobrých skutkoch, Pápežstvo v Ríme, Kresťanskej šľachte národa nemeckého, O babylonskom zajatí cirkvi, O slobode kresťana.

Luther reagoval napr. aj na chorobu Fridricha Múdreho a napísal 14 potešení trpiacim. Tiež sa vo svojich spisoch zameriaval na kritiku spovednej praxe, pričom zdôraznil, že cirkev vedie ľudí k tomu, že sa viac spoliehajú na svoju spoveď ako na Krista. Vydal aj jednoduchú kázeň pre ľudí, v ktorej zhrnul svoje učenie jednoducho: „tomu, kto verí, všetko prospěje a nič neuškodí. Tomu, kto neverí, nič neosoží a všetko uškodí“. Neskôr otvoril tému krstu a eucharistie. Tu napr. tvrdil, že ľudia, ak neprijímajú pod obojím ako kňaz, môžu mať pocit, že sú kňazi Bohu bližšie ako obyčajní ľudia, čo nie je pravda. Keďže Martinove názory spôsobovali rozruch, Spalatin ho požiadal, aby vypracoval podrobnejšie učenie o sviatostiach, pričom Luther povedal, že sú iba 3: krst, spoveď a Večera Pánova a že kto neverí, zbytočne koná tieto sviatosti.

Tým viac ako Martin publikoval, tým viac v Ríme rástol hnev a príprava na reakciu. Dopomohli k tomu najmä posledné tri spomínané spisy.

1. Kresťanskej šľachte národa nemeckého: tento spis, v nemčine, adresoval nie cirkevným, ale svetským autoritám a vyzval ich k tomu, aby začali reformu, ktorú odmietla cirkev na čele s pápežom. Predniesol konkrétne 27 návrhov, ktoré sa týkali oblastí, kde si cirkev uplatňovala svoju moc. V prvom náklade bolo 4000 výtlačkov, ktoré sa predali za 2 týždne. Luther tu predložil myšlienku **všeobecného kňazstva**, ktorou zrušil výnimočné postavenie a výnimočnú autoritu kňazov nad duchovným životom kresťanov. Každý kresťan je „malým Kristom“ v službe blížnemu a tí, ktorých oslovujú „kňaz“ sú prví a najväčší služobníci spoločenstva. Nie sú nikomu nadriadení, majú iba tú moc, ktorú im dáva Kristus. Martin apeloval na city nemeckej šľachty a povedal, že keby zostalo len 1 % pápežského dvora, ešte stále by to bolo veľa na otázky viery. Teraz sa však Rím podlizuje Nemcom a oni sa musia prispôbiť. To, čo aj podľa Luthera pred pár rokmi patrilo iba teológom, teraz

on sám adresuje všetkým ľuďom: **jedine Kristus je hlavou cirkvi a všetci ostatní, dokonca aj kardináli sa pred Ním musia skloniť.**

2. O babylonskom zajatí cirkvi: tento spis bol vydaný v latinčine, a jeho hlavnou myšlienkou je, že zajatie cirkvi spôsobili kňazi, ktorí sa zmocnili sviatostí a učili, že ku spásu sú nevyhnutné dobré skutky. „Ak nezrušia (pápež a jeho prívrženci) všetky svoje zákony a tradície, neobnovia pravú slobodu Kristovej cirkvi a nebudú učiť slobodu, potom sú zodpovední za všetky duše, ktoré hynú v tomto úbohom otroctve“. Pápežstvo tu pomenoval babylonským kráľovstvom a pápeža Antikristom. Odmietol tu birmovku, manželstvo, kňazstvo, pomazanie chorých ako sviatosti a ponechal iba krst, Večeru Pánovu a spoveď, hoci so spoveďou nebol celkom vyrovnaný (znak skutkov). Tak rýchlo aj tento spis nadobúdala popularitu, že Lutherovi priam spod rúk papier vytrhávali, ešte ani atrament nezaschol, aby mohli tlačiť. Martin ani nestihol skontrolovať, čo napísal. Ku koncu spisu dokonca spoveď ako sviatosť vypadla, hoci on sám sa každý deň spovedal.

Krst založil na Božom zaslúbení a na tom, že je to sviatosť s jasným odkazom na Božiu milosť. Krst je potešením v každom pokúšaní, pretože krstom sme prijali Božie znamenie a ak Boh je za nás, kto bude proti nám? Krst vždy pripomína Kristovu láskavosť a žiadne duchovné cvičenia k tomu nemôžu nič pridať.

Sviatosti boli ustanovené, aby sýtili našu dušu. Pri Večeri Pánovej Lutherovi prekážalo prijímanie pod jedným, pretože rozdeľovalo ľudí na lepších a horších. Tiež mu vadilo, že kňaz, nie Kristus, je na omši tým, kto koná (pri premenení sa Boh nanovo stáva telom a Kristus umiera na oltári. Tento zázrak premeny môžu vykonávať iba vysvätení kňazi, preto majú v cirkvi jedinečné postavenie). Omša by mala byť výlučne Božím dielom, ktoré prostredníctvom kňaza sýti Boží ľud. **Boh predsa nečaká na naše skutky, Božie slovo prichádza ako prvé, až potom príde viera a láska, ktoré konajú skutky.**

3. O slobode kresťana: je spis, v ktorom Luther zhrnul praktické dôsledky svojej teológie na život kresťana. „Kresťan je slobodným pánom nad všetkým, a nikomu nie je poddaný. Kresťan je poníženým služobníkom všetkého a každému je poddaný“. Hoci tieto dva výroky vyznievajú protichodne, sú len vyjadrením dvoch prirodzeností človeka – starý a nový človek – ktoré si navzájom odporujú. Najdôležitejšie zo všetkého je evanjelium, ktoré pôsobí vieru. To nás volá k neustálemu pokánaniu a viere, z ktorej potom prúdia skutky lásky. Tie však nie sú schopné urobiť človeka lepším alebo svätým kresťanom.

Sme slobodní od povinnosti konať dobré skutky, aby sme uspokojili Boha, ale zároveň zostávame ich otrokmi.

Táto kniha obsahovala kritiku obradov a vonkajších skutkov zbožnosti. V tejto knihe je viac farárom, ako v ktorejkoľvek inej. On sám sa nechal Bohom učiť a preto učí aj iných.

Vydanie Martinových kníh spustilo ďalšie reakcie od jeho nepriateľov. Ako sa ďalej vyvíjali udalosti, ktoré vyústili do Wormského snemu si povieme nabadúce.

ES 253